

Bilaga 1

Konsekvensutredning

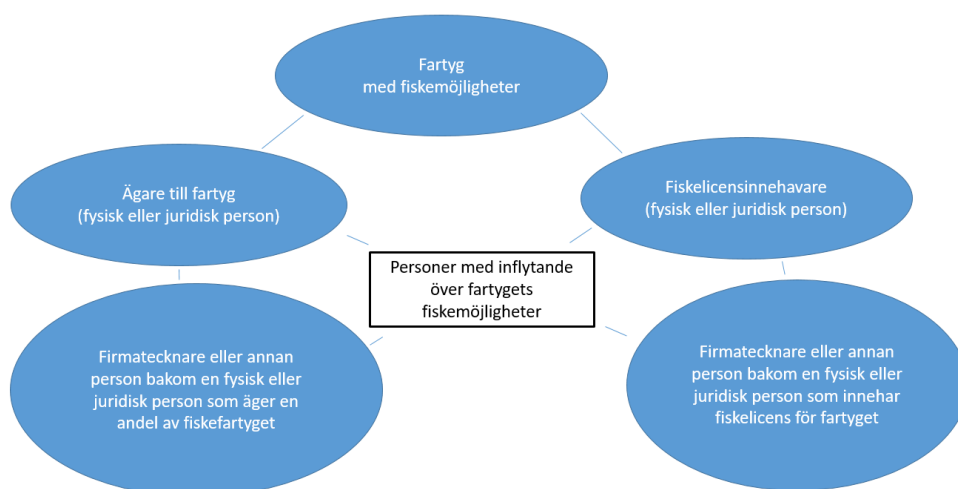
Allmänt

Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

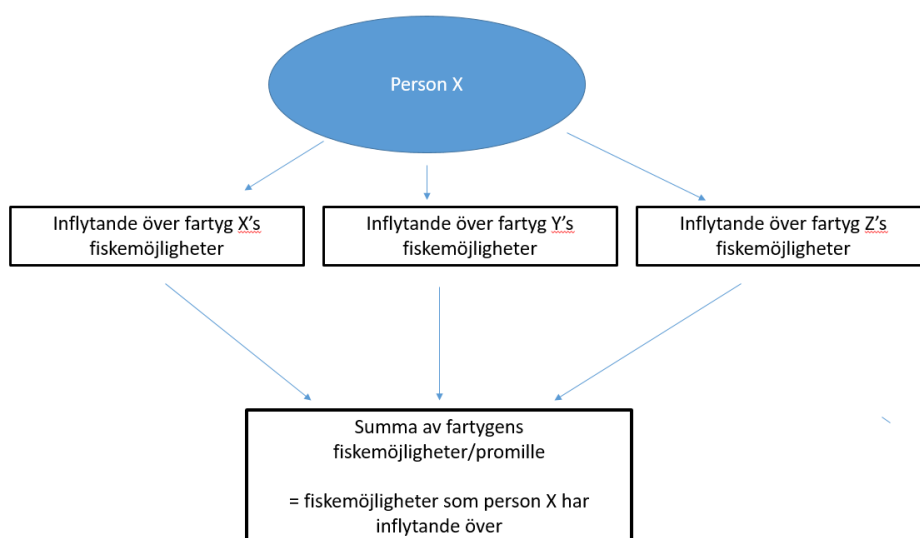
Förslagen gällande koncentration av fiskemöjligheter: Ett av flera viktiga mål vid fördelning av fiskemöjligheter är att motverka för hög koncentration (innehav) av fiskemöjligheter hos enskilda aktörer. En för hög koncentration av fiskemöjligheter hos enskilda aktörer står i strid med flera mål inom fiskeriförvaltningen, som till exempel att undvika geografisk och ekonomisk koncentration. En viktig åtgärd för att motverka för hög koncentration av fiskemöjligheter är att fastställa koncentrationsnivåer för hur stor andel av kvoterna som en aktör får förfoga över. Sådana nivåer infördes för flera kvoter i samband med att det nya demersala fördelningssystemet infördes år 2017. En fiskelicensinnehavares innehav av årliga demersala fiskemöjligheter får inte motsvara mer än en högsta tillåten procentandel av den del av den nationella fiskekvoten som görs tillgänglig för fiske genom demersala årliga kvoter.

Utöver fiskelicensinnehavaren kan det finnas andra personer som har inflytande över ett fartygs fiskemöjligheter vilket illustreras i figur 1. Person med inflytande över fiskemöjligheter kan till exempel vara fiskefartygets ägare och fysiska personer som står bakom juridisk person som äger fartyg och/eller innehar fiskelicens. Vid beräkning av kvotkoncentrationer bör detta därför tas hänsyn till på så sätt att samtliga fiskemöjligheter som en person på olika sätt har inflytande över beaktas (se figur 2). Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har år 2020 infört regler som möjliggör detta. Remissens förslag innebär en ytterligare översyn och förtydligande av dessa regler. Det är viktigt att HaV får kännedom om ändringar vad gäller firmatecknare och personer som står bakom fysiska eller juridiska personer som äger fartyg och/eller innehar fiskelicens. Enligt förslaget kommer en licensinnehavare bli skyldig att inkomma med dessa uppgifter. Även när det gäller högsta antal tillåtna fisketillstånd av en viss typ och huruvida en licensinnehavare är berättigad till regional tilldelning av torsk i Östersjön (se nedan) föreslås att hänsyn tas till samtliga fiskemöjligheter, fiskelicenser och fisketillstånd som en person på olika sätt har inflytande över.

Figur 1: Personer med inflytande över ett fartyg med fiskemöjligheter.

Figur 2: Fiskemöjligheter som en person har inflytande över.

Förslag gällande högsta antal tillåtna fisketillstånd: När det gäller flera av fisketillstånden för demersala fisken som kräver fisketillstånd (torskfångande redskap i Västerhavet, norsk ekonomisk zon i Nordsjön samt Östersjön (med trål), fiske efter havskräfta med bur och fiske efter nordhavsräka i Skagerrak/Kattegatt och norsk ekonomisk zon i Nordsjön) finns i gällande regelverk en begränsning på att en fiskelicensinnehavare högst får ha ett sådant tillstånd. I remissen föreslås att det högsta antalet tillåtna tillstånd ökas från ett till två, men samtidigt med en ändring att begränsningen på antal tillstånd ska avse de tillstånd en person har inflytande över. I nuvarande regelverk gäller begränsningen för licensinnehavaren.

Förslag gällande regional tilldelning av torsk i Östersjön: Remissen innehåller även förslag till ändringar i fördelningsmodellen för regional tilldelning av torsk i Östersjön. Enligt gällande regelverk baseras den regionala tilldelningen på det fiske som HaV har kvotavräknat fiskelicensinnehavaren *de två åren före det föregående kalenderåret*. Med tanke på beståndssituationen för torsk, där det varit förbud mot riktat torskfiske sedan mitten av år 2019, kan en fördelning inte baseras på fiske

de två föregående åren. Fördelningsmodellen behöver därför justeras så att den istället grundar sig på de två sista åren då fiske kunnat bedrivas.

Nuvarande regelverk fokuserar på fiskelicensinnehavaren när det gäller vilka som är berättigade till regional tilldelning men behöver justeras till att ta hänsyn till vilka som har inflytande över fisketillståndet. Den föreslagna justeringen innebär att regional tilldelning endast kan ges till de som enbart har inflytande över fiskemöjligheter för torsk i Östersjön, eftersom syftet med den regionala tilldelningen är att gynna dem som endast har fiskemöjligheter för torsk i Östersjön.

Förslag gällande att kvoten för rödspotta i Skagerrak inte längre ska omfattas av årliga individuella fiskemöjligheter: I det demersala fördelningssystemet som infördes år 2017 fördelas sju arter (torsk, kolja, vitling, gråsej, rödspotta, nordhavsräka och havskräfta) i ett eller flera olika havs-/kvotområden. Avsikten, vid systemets införande var att fördela målarter samt arter/kvoter som bedömdes kunna bli begränsande vid införandet av landningsskyldigheten. När det gäller rödspotta, som har separata kvotområden för Skagerrak, Kattegatt och Östersjön, fördelades kvoten i Skagerrak genom årliga demersala fiskemöjligheter då den kvoten uppskattades kunna bli begränsande i framtiden. Kvoten har dock inte varit begränsande sedan fördelningssystemet infördes och föreslås därför att inte längre omfattas av årliga individuella fiskemöjligheter.

Övriga förslag i remissen: Remissen innehåller även ytterligare förslag till föreskriftsändringar. Dessa handlar främst om mindre korrigeringar gällande terminologi och ändring av kriterier vid nyetablering av vissa fisketillstånd.

Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Förslagen gällande koncentration av fiskemöjligheter: Ett alternativ är att inte genomföra de föreslagna ändringarna. En risk med detta är att det inte går att motverka för hög koncentration av fiskemöjligheter hos enskilda aktörer eftersom det inte blir möjligt att ta hänsyn till vem som på olika sätt har inflytande över fiskelicens, fiskemöjligheter eller fisketillstånd. Mer specifikt innebär det att det skulle kunna vara möjligt att stå bakom fiskefartyg som tillsammans innehar demersala fiskemöjligheter som överskrider koncentrationsnivåerna, att det skulle vara möjligt att stå bakom fler än två fisketillstånd av samma typ, och att man skulle kunna vara berättigad till regional tilldelning av torsk i Östersjön trots att man även står bakom fartyg som bedriver fiske i Västerhavet. Syftena med regelverket skulle kunna kringgås.

Förslag gällande högsta antal tillåtna fisketillstånd: Förslaget innebär dels en regelförenkling som innebär att det högsta antalet tillåtna tillstånd ökas från ett till två, men samtidigt innebär förslaget att begränsningen ska gälla de tillstånd en person har inflytande över (istället för att utgå från fiskelicensinnehavaren). Det kommer inte vara möjligt att kringgå regelverket om ett tillstånd per licensinnehavare genom att exempelvis inrätta juridiska personer. Idag finns exempel på personer som har ett fisketillstånd både i sitt namn (som fysisk person) och som juridisk person. Om förslaget inte kommer till stånd kommer det fortsättningsvis vara möjligt att skaffa sig flera tillstånd genom att skapa juridiska personer eller på annat sätt ha inflytande över fler tillstånd än det tillåtna.

Det bör samtidigt nämnas att vid byte av fiskelicensinnehavare eller ägare inom fiskeföretaget så finns idag möjlighet att beakta vilka personer som har inflytande över en fiskelicens. På så sätt innebär även reglerna om högsta tillåtna innehav av fiskemöjligheter för olika kvoter att antalet fisketillstånd en person kan ha inflytande över begränsas.

Förslag gällande regional tilldelning av torsk i Östersjön: Ingen regional tilldelning ges så länge ingen individuell fördelning av torsk i Östersjön görs (på grund av förbudet mot riktat torskfiske),

men när fiske och individuell fördelning av torsk återigen blir möjligt kommer nuvarande fördelningsmodell för den regionala tilldelningen inte vara tillämplig. Detta beror av att den kommer baseras på en tidsperiod när inget riktat fiske varit tillåtet. Om fördelningsmodellen för den regionala tilldelningen inte ändras innebär det därför att ingen regional tilldelning kan ges. En alternativ lösning till remissens förslag (att basera fördelningen på infiskningen de två sista åren då fiske kunnat bedrivas hela året) vore att basera fördelningen på åren 2017 och 2018 (åren innan riktat fiske efter torsk förbjöds). Detta skulle dock innebära att en ny remiss skulle behöva skickas ut efter två år då fördelningsmodellen för regional tilldelning är tänkt att baseras på de två åren före det föregående kalenderåret där fiske har kunnat bedrivas.

Förslag gällande att kvoten för rödspotta i Skagerrak inte längre ska omfattas av årliga individuella fiskemöjligheter: Ett alternativ till förslaget är att kvoten för rödspotta i Skagerak fortsatt ska omfattas av årliga individuella fiskemöjligheter. Detta skulle innebära att ett fåtal tillståndshavare med låg tilldelning av kvoten kan komma att behöva överlåta till sig rödspotta för att täcka sina fångster, trots att kvoten totalt sett har mycket lågt nyttjande. De senaste åren har i ett fåtal fall tillståndshavare med låg tilldelning av kvoten behövt överlåta till sig rödspotta för att täcka sina fångster.

Att fortsatt låta kvoten omfattas av årliga demersala fiskemöjligheter innebär också att en möjlig regelförenkling inte genomförs. Alla typer av fångstbegränsningar kan innebära incitament till utkast. I det fall en kvot är mycket lågt nyttjad och det inte tycks finnas ett stort intresse för fiske efter kvoten har en fångstbegränsning ingen funktion. I relation till landningssskyldighetens genomförande och efterlevnad är det bättre att ha så få fångstbegränsningar som möjligt för att minska risken för otillåtna utkast (om en tillståndshavare exempelvis inte lyckas byta till sig fiskemöjligheter). Fiske utan fångstbegränsningar leder till en regelförenkling för yrkesfisket och är, i detta fall då kvoten är lågt nyttjad, bättre för genomförandet av landningssskyldigheten.

Eftersom rödspotta ingår i den så kallade grundtilldelningen på 1 200 kg (se 10 kap. 8 § i HVMFS 2014:19) för vissa fisketillstånd skulle, om kvoten inte längre omfattas av årliga demersala fiskemöjligheter, inte rödspotta behöva ingå i grundtilldelningen. Om förslaget inte genomförs innebär det att rödspotta fortsättningsvis ingår, men om förslaget genomförs skulle istället mer av övriga kvoter kunna ingå i grundtilldelningen.

Övriga förslag i remissen: När det gäller ändringen av kriterier vid nyetablering av vissa fisketillstånd grundar sig förslaget i att det har visat sig att det inte är möjligt att bedöma utrymmet på botten och därför föreslås det ersättas med "hänsyn till regionala skäl". Det behöver finnas kriterier som går att beakta vid överväganden om nyetablering ska kunna genomföras.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Förslagen gällande koncentration av fiskemöjligheter samt gällande högsta antalet tillåtna fisketillstånd: Det totala antalet fiskelicensinnehavare som potentiellt kan beröras, genom att de innehar demersalt tillstånd, är ungefär 240 stycken. Utöver detta kan även beredningsindustrin och förstahandsmottagare i Sverige indirekt beröras.

Förslag gällande regional tilldelning Östersjön: Det totala antalet fiskelicensinnehavare som potentiellt kan beröras, genom att de innehar fisketillstånd för torskfångande redskap med trål i västra och/eller östra Östersjön, är i nuläget 32 stycken. Utav dessa är det bara en mindre andel, de som är berättigade till regional tilldelning, som direkt berörs. De är mellan 15-20 tillståndshavare.

Förslag gällande att kvoten för rödspotta i Skagerrak inte längre omfattas av årliga individuella fiskemöjligheter: Det totala antalet fiskelicensinnehavare som berörs, genom att de har individuell tilldelning för rödspotta i Skagerrak, är 126 stycken.

Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Förslagen gällande koncentration av fiskemöjligheter: Regleringen innebär ingen direkt kostnadsmässig effekt men innebär begränsningar för hur stort en persons inflytande över fiskemöjligheter kan bli och därmed också begränsningar för fiskeföretagens omfattning och framtida utveckling.

Förslagen gällande högsta antal tillåtna fisketillstånd: Regleringen innebär ingen direkt kostnadsmässig effekt men innebär en begränsning för antal fisketillstånd en person kan ha inflytande över. I och med att en höjning från ett till två tillåtna tillstånd föreslås innebär det för de flesta fiskelicensinnehavare en utökad möjlighet. För ett fåtal större företag, som idag har flera fisketillstånd som fysisk/juridisk person, innebär det dock en begränsning.

Förslag gällande att kvoten för rödspotta i Skagerrak inte längre omfattas av årliga individuella fiskemöjligheter: Regleringen innebär ingen direkt ekonomisk konsekvens inom dagens fördelningssystem, förutom att fiskelicensinnehavare inte behöver överlåta till sig rödspotta i Skagerrak (vilket de eventuellt behöver ge ekonomisk kompensation för).

Förslag gällande regional tilldelning Östersjön: Regleringen innebär att de tillståndshavare som är berättigade till regional tilldelning får en sådan baserat på deras infiskning de två senaste åren som fiske kunnat bedrivas. Regional tilldelning innebär ökade fiskemöjligheter och därmed möjligheter till ökat fiske för de berörda tillståndshavarna.

Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Bemyndigande för de föreslagna föreskriftsändringarna finns i 2 kap. 7 § och 6 kap. 8 § i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen är i överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Förslagen i remissen föreslås träda ikraft den 1 oktober 2022. Förslaget gällande att kvoten för rödspotta i Skagerrak inte längre ska omfattas av individuella årliga fiskemöjligheter föreslås träda ikraft först den 1 januari 2023 då individuell fördelning av kvoten redan är gjord för år 2022.

Information om ändrade bestämmelser kommer meddelas genom att ett "Fiskenytt" publiceras på HaV:s hemsida. Information kommer även lämnas på kommande informations- och samrådsmöte med det demersala fisket, som anordnas av HaV.

Föreskrifterna kommer att kungöras i vanlig ordning.

Företag

Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Det totala antalet fiskelicensinnehavare som kan tänkas beröras, genom att de innehar ett demersalt tillstånd, är ungefär 240 stycken. När det gäller förslaget om regional tilldelning i Östersjön är det upp till 32 tillståndshavare som direkt eller indirekt berörs.

Storleken på företagen varierar, majoriteten är solo- och mikroföretag men det finns även ett fåtal småföretag. Uppgifter om antalet anställda på fiskeföretagen saknas, då detta inte är en uppgift som HaV har tillgång till.

Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Förslagen väntas inte föra med sig någon tidsåtgång eller administrativ kostnad för enskilda fiskelicensinnehavare.

Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Förslagen väntas inte medföra några övriga kostnader och förändringar än de som nämnts ovan.

Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Konkurrensförhållandena kommer bli mer likvärdiga inom svenskt fiske då bakgrunden till flertalet av förslagen är att ingen ska kunna överskrida de koncentrationsgränser som finns eller ha inflytande över fler fisketillstånd än det tillåtna.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Inga andra effekter av föreskriftsförslagen än de som nämnts ovan bedöms finnas.

Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Nej, förslagen är inte av sådan karaktär. Det är dock viktigt att notera att mindre företag normalt sett har svårare att hantera administrativa krav än större. De förslag som förenklar regelverket kommer därför även att underlätta företagandet (med allt vad det innebär) för de mindre företagen.

Samråd

Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

Ett tidigt samråd har genomförts med producentorganisationerna SFPO och HKPO gällande frågan om ägarkoncentration av fiskemöjligheter och fisketillstånd.

Kontaktperson

För eventuella frågor, kontakta:

Qamer Chaudhry, Fisketillståndsenheten, tfn. 010-698 60 87, qamer.chaudhry@havochvatten.se

Karin Kataria, Fisketillståndsenheten, tfn. 010-698 61 85 karin.kataria@havochvatten.se.